

พระราชวรมุณี (ป.ธ.๙, Ph.D.)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสังเวชวิศยาราม รองเจ้าคณะภาค ๖
คณะกรรมการ คปพ เพื่อการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตราที่ ๒๕๗ กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ รวม ๑๑ ด้าน ประกอบด้วย

- ๑) ด้านการเมือง
- ๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
- ๓) ด้านกฎหมาย
- ๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม
- ๕) ด้านเศรษฐกิจ
- ๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๗) ด้านสาธารณสุข

- ๘) ด้านสื่อสารมวลชนเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๙) ด้านสังคม
- ๑๐) ด้านพลังงาน
- ๑๑) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

พินิจดูการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ แล้ว กิจกรรมงานด้านพระพุทธศาสนา น่าจะประมวลอยู่ในแผนปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ได้เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ โดยดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ ด้านที่ ๑๑ การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม การศาสนา คุณธรรม จริยธรรม

หลายท่านอาจถามว่า ทำไมถึงต้องมีการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา “องค์กรคณะสงฆ์มีความจำเป็นต้องปฏิรูปด้วยหรือ? คำตอบคือ จำเป็น..

เพราะอะไร.. เพราะ “โลกเปลี่ยนไป” เปลี่ยนไปทางไหนบ้าง.. คำตอบคือ

- ๑) สังคมเปิด
- ๒) แรงกดดันจากภายนอก
- ๓) บริบทขององค์กรเปลี่ยน
- ๔) วัฒนธรรม ความคาดหวัง
- ๕) วิถีชีวิต และรูปแบบทำงานยุคใหม่
- ๖) รูปแบบวิธีการทำงานสมัยใหม่
- ๗) เทคโนโลยีดิจิทัลเปลี่ยนรวดเร็ว

การเปลี่ยนแปลงนี้เราจะเปลี่ยนจากไหนก่อน.. คำตอบคือ ต้องเริ่มจากภายในก่อน ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ต้องมาจากความสำเร็จภายใน คือ ถ้าคิดจะทำหรือคิดจะเปลี่ยนแปลงอะไรสักอย่างต้องเกิด “ฉันทะ” ที่อยากจะทำ.. เกิดแรงบันดาลใจที่จะทำ เมื่อเกิดฉันทะแล้ว วิริยะ การลงมือทำก็จะตามมา เมื่อลงมือทำแล้วต้องมี จิตตะ คือ หมั่นตรวจสอบ ติดตาม วัดผล ประเมินผล และมี วิมังสา ทบทวนข้อดี ข้อเสีย ข้อ

เอาหลัก Swot Analysis มาจับ ดูจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคาม หรือทำงานตามระบบ PDCA คือ

P = Plan > วางแผน

D = Do > ลงมือทำ

C = Check > ตรวจเช็ค

A = Adjust > ติดตาม วัดผล ประเมินผล จนถึงให้รางวัล สร้างแรงจูงใจ

สรุปว่า ถ้าต้องการทำอะไร คน หรือ คนในองค์กรต้องเกิดฉันทะ คือ แรงบันดาลใจที่จะทำเสียก่อน มีวัตถุประสงค์ มีจุดหมายปลายทางร่วมกัน เห็นผลว่า เมื่อทำแล้วจะเกิดประโยชน์อย่างไรแก่องค์กรของเราหรือส่วนรวม ดังที่ พลเรือเอกวิลเลียม แฮร์รี แมคเรเวน (William H. McRaven) อดีตผู้บัญชาการหน่วยซีล (SEAL) กล่าวว่า If you want to change the worlds Start up making your bed “ถ้าคุณอยากจะเปลี่ยนแปลงเริ่มจากการจัดเตียงนอนตัวเองก่อน”

ที่มาของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘ ได้ยกประเด็นขึ้นมาเพื่อปรึกษาหารือและหาแนวทางร่วมมือกับคณะสงฆ์และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ในประเด็นหลัก คือ

- ๑) การบริหารการเงินตามหลักธรรมาภิบาล
- ๒) การกระจายอำนาจการบริหาร
- ๓) การปฏิบัติตามพระธรรมวินัย
- ๔) การพัฒนาการศาสนศึกษา

อาศัยเหตุดังกล่าว.. มหาเถรสมาคม (มส.) ได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ มอบหมายให้ กรรมการมหาเถรสมาคม ๓ รูป ประกอบด้วย พระพรหมมุนี, พระพรหมโมลี, พระพรหมบัณฑิต ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หาแนวทางในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาในรอบที่ได้รับมอบหมาย ๓ ประเด็นหลัก คือ

๑) มาตรการด้านกฎหมาย

๒) มาตรการด้านการบริหาร

๓) การกำหนดกรอบการปฏิรูปกิจการกิจการพระพุทธศาสนา ๖+๑ ด้าน

แผนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ตามภารกิจ ๖ ด้าน + ๑ ที่มหาเถรสมาคมมีมติเห็นชอบแล้วผ่านสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี (ครม.) ให้ความเห็นชอบ, คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เมื่อคณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติเห็นชอบแล้ว ทางมหาเถรสมาคมร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้จัดระดมความคิดเห็นในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยกำหนดที่คณะสงฆ์ ๔ หน ทั้งฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติ ดังนี้

วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก

วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๘ เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘ เขตปกครองคณะสงฆ์หนกลางและหนใต้

เมื่อตกลึกความคิดเห็นทั้งหมดแล้ว จึงรายงานผลการระดมความคิดเห็นให้มหาเถรสมาคมรับทราบ เมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ จากนั้น มหาเถรสมาคมได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ขึ้น เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙ ประกอบด้วย

๑) **ฝ่ายปกครอง** มี สมเด็จพระพุฒาจารย์ เป็นประธานกรรมการ, พระราชเมธีเป็น เลขานุการ

๒) **ฝ่ายศาสนศึกษา** มีพระพรหมโมลีเป็นประธานกรรมการ, พระราชวรมนี เป็นเลขานุการ

๓) **ฝ่ายศึกษาสงเคราะห์** มีพระพรหมบัณฑิต เป็นประธานกรรมการ, พระราชวรเมธีเป็น เลขานุการ

“ ...จิรั ทิฏฐิตุ พุทธศาสน...
ขอพระพุทธศาสนาจงดำรงอยู่ตลอดไป ”

๔) ฝ่ายเผยแผ่ มีสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ เป็นประธานกรรมการ,
พระเทพสุวรรณเมธีเป็นเลขานุการ

๕) ฝ่ายสาธารณูปการ มีพระพรหมมุนี เป็นประธานกรรมการ,
พระราชสารเวทีเป็นเลขานุการ

๖) ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ มีพระพรหมวชิรญาณ เป็นประธานกรรมการ,
พระมงคลวิรากร เป็นเลขานุการ

จากนั้น คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ได้จัดประชุม จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูป
กิจการพระพุทธศาสนา ตามภารกิจรอบงานคณะสงฆ์ ๖ ด้าน ตั้งแต่ มีนาคม ถึง
ธันวาคม ๒๕๕๙ เมื่อดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ได้นำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อพิจารณา
มหาเถรสมาคมได้มีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ ระยะเวลา ๕ ปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๐ –
๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ โดยแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการ
พระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ประกอบด้วย

- ๑) วิสัยทัศน์
- ๒) พันธกิจ
- ๓) ยุทธศาสตร์
- ๔) กลยุทธ์
- ๕) แผนงาน
- ๖) โครงการ
- ๗) ผู้รับผิดชอบ

ดัชนีภาพต่อไปนี้

แผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ (Vision)

: พุทธศาสนมั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน

พันธกิจ (Mission) : ด้านการปกครอง, ด้านศาสนศึกษา, ด้านศึกษาสงเคราะห์, ด้านการเผยแผ่, ด้านสาธารณูปการ, ด้านสาธารณสงเคราะห์, พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนา

ค่านิยม (Core Value) : อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา สู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์องค์กร (Impact)	อัตราการแข่งขันของผู้ศึกษาพระปริยัติธรรม, พระพุทธศาสนา (+๕% จากปีฐาน)	อันดับความสันติสุขระดับประเทศ (เลื่อนขึ้น ๕ ระดับ)	ศูนย์ข้อมูลด้านพระพุทธศาสนาของโลก (ข้อมูลพร้อม ๑๐๐% ทุกด้าน)	มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (มีกระบวนการทำงาน ๑๐๐ %)
ยุทธศาสตร์ (Strategy)	๑ สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา	๒ ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน	๓ พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ	๔ มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา
ประสิทธิผลการดำเนินงาน	๑) ปุถุฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนา (Embedded Faith)		๒) เพิ่มศักยภาพทางปัญญา (Enable Wisdom)	
กระบวนการภายใน	๓) ร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดสัมฤทธิ์ผล (Become the Strategic Partner)		๔) พัฒนาระบบธรรมาภิบาล (Be a Great Governance)	๕) พัฒนาระบบสารสนเทศ ๔.๐ (Implement Buddhism ๔.๐)
การเรียนรู้และพัฒนา	๗) เพิ่มขีดความสามารถศาสนบุคคล (Ensure Human Capital Readiness)		๘) เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง (Enhance Knowledge Capability)	
งบประมาณ	๙) บริหารศาสนสมบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient Resources Management)		๑๐) จัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนา (Funding Efficiency)	

ในแผนยุทธศาสตร์นี้ มีโครงการจะดำเนินการในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

จำนวน ๑๓ โครงการ ประกอบด้วย

- โครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม
- โครงการ ยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล ๕
- โครงการ วิปัสสนากรรมฐานฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์
- โครงการ ยกระดับการศึกษาพระปริยัติธรรม
- โครงการ ส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย
- โครงการ พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
- โครงการ พระพุทธศาสนา ๔.๐ Smart Card : ฐานข้อมูลสารสนเทศ
- โครงการ ส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ
- โครงการ พัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล

- ๑๐) โครงการ พัฒนางองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา
- ๑๑) โครงการ บริหาร พัฒนา ศาสนสมบัติ ระบบการเงิน การบัญชี
- ๑๒) โครงการ วัดสร้างสุข ด้วยกิจกรรม ๕ ส (วัด ประชา รัฐ สร้างสุข ด้วยกิจกรรม ๕ ส)
- ๑๓) โครงการ สาธารณสงเคราะห์ เพื่อสังคมที่ยั่งยืน

ในจำนวน ๑๓ โครงการนี้ ได้แบ่งฝ่ายรับผิดชอบ ดังนี้

๑. ฝ่ายปกครอง รับผิดชอบ

- ๑) โครงการ พระพุทธศาสนา ๔.๐ Smart Card
 - ดำเนินการเก็บข้อมูลศาสนบุคคลและบริหารข้อมูลศาสนบุคคล
- ๒) โครงการ พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
 - ทบทวนคู่มือพระสังฆาธิการทุกระดับให้ทันสมัยปัจจุบัน
- ๓) โครงการ พัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล
 - จัดทำแผนพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถพระสังฆาธิการในแต่ละระดับ

๒. ฝ่ายศาสนศึกษา รับผิดชอบ ๒ โครงการใหญ่ คือ

- ๑) โครงการ ยกระดับคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม
 - จัดทำแผนแม่บทพัฒนาการศึกษา
- ๒) โครงการ ส่งเสริมนวัตกรรมการศึกษาพระพุทธ
 - จัดทำคู่มือนวัตกรรมเชิงพุทธ รูปแบบ/การประเมิน/การนำไปใช้

๓. ฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ รับผิดชอบโครงการ คือ

- ๑) โครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม
 - จัดโครงการย่อยที่เรียกว่า “มอบธรรม มอบทุน” แนววิถีปฏิบัติ

ในการให้การศึกษาสงเคราะห์

- ๒) โครงการ พัฒนาศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา
 - จัดทำแผนแม่บทการจัดการความรู้หรือ KM

๔. ฝ่ายเผยแผ่ รับผิดชอบ ๒ โครงการใหญ่ คือ

- ๑) โครงการ ยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล ๕
 - เป็นการจัดทำแผนแม่บทยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล ๕ / แนวปฏิบัติ/ และการประเมิน
- ๒) โครงการ วิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์
 - จัดทำคู่มือมาตรฐานสำนักปฏิบัติธรรม
 - คู่มือการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน

๕. ฝ่ายสาธารณูปการ รับผิดชอบ ๒ โครงการใหญ่ คือ

- ๑) โครงการ บริหารจัดการศาสนสมบัติ
 - จัดทำระบบฐานข้อมูลศาสนสมบัติ
 - ระบบบัญชีวัด
 - ระบบการบริหารงบประมาณ
- ๒) โครงการ วัดสร้างสุข ด้วยกิจกรรม ๕ ส หรือ โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขสร้างสร้างสัปปายะ ด้วยวิถี ๕ ส สะสง / สะดวก / สะอาด / สร้างมาตรฐาน/สร้างวินัย
 - จัดทำคู่มือการดำเนินการ
 - การร่วมมือกับองค์การภาคีเครือข่าย เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สสส. และผู้ประกอบการต่างๆ
 - การดำเนินการที่เรียกว่า สมัคร/จับคู่/เรียนรู้/พัฒนา

๖. ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ รับผิดชอบ ๒ โครงการ คือ

- ๑) โครงการ ส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย
 - หาแนวทางสร้างความร่วมมือเครือข่าย
 - จัดทำข้อมูลภาคีเครือข่าย
- ๒) โครงการ สาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม
 - จัดทำคู่มือ/แนวทางปฏิบัติ/วิธีการทำงาน

โดยฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ได้ทำแผนแม่บทจัดการสาธารณสงเคราะห์ เพื่อสังคมที่ยั่งยืน เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ดังนี้

สาธารณสงเคราะห์ ๑.๐ ประกอบด้วย

กิจกรรม - การให้ความช่วยเหลือยามวิกฤตจากสาธารณภัยหรือภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย เป็นต้น

สาธารณสงเคราะห์ ๒.๐ ประกอบด้วย

กิจกรรม - การปลูกป่า

- จัดการป่าให้สมดุล
- การบวชป่า
- การร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน
- การร่วมป้องกันและแก้ไขยาเสพติดชุมชน
- สมนุไพรภูมิปัญญาพื้นบ้าน
- ใ้ใช้วิถีโคกระบือเพื่อการเกษตร ฯลฯ

สาธารณสงเคราะห์ ๓.๐ ประกอบด้วย

- สร้างวัฒนธรรมจิตอาสา
- เกษตรวิถีพุทธ
- กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์
- ศาสตร์พระราชา
- คีลานุกรูฐาก
- พิพิธภัณฑ์ชุมชน ฯลฯ

สาธารณสงเคราะห์ ๔.๐ ประกอบด้วย

- สร้างเครือข่ายสาธารณสงเคราะห์
- ธรรมานุญสุภาพสงฆ์
- โรงเรียนผู้สูงอายุ
- การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรม

- กองทุนช่วยเหลือสงเคราะห์สาธารณภัย
- เครือข่ายจิตอาสา
- สังฆาพัฒน์นาวิชาลัย ฯลฯ

จากนั้น มหาเถรสมาคมได้แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาขึ้นมาอีกคณะหนึ่ง มี พระราชวรเมธี วัดประยุรวงศาวาสเป็นประธาน เพื่อเป็นคณะกรรมการกลางประสานแผนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (คปพ.) ขับเคลื่อน สื่อสาร ระหว่าง มหาเถรสมาคม กับ เจ้าคณะหน/เจ้าคณะภาค ตลอดจน เจ้าคณะผู้ปฏิบัติการระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล วัด ทั้งนี้ เพื่อการดำเนินงานที่กระชับและมีประสิทธิภาพ มหาเถรสมาคม ได้เห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานงานระดับภาคอีกด้วย เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่าง คปพ. และจังหวัด อำเภอ ตำบล

ผังแผนภาพ ดังนี้

ที่มา ๙ : แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์
ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (คปพ.)

(២២ វ.ក. ២៥៦០)

ร่วมกับ

- รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
 - ผู้อำนวยการสำนักงานศาสนสมบัติ
 - ผู้อำนวยการกองพุทธสถาน
 - ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา
 - ผู้อำนวยการกองส่งเสริมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา
 - ผู้อำนวยการสำนักงานพุทธมณฑล
 - ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม
- เป็นกรรมการและเลขานุการ**
- ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน

เป็นกรรมการและเลขานุการ

เป็นครอบครัวอบอุ่นที่มีพ่อแม่และลูก

เมื่อได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ ๕ ปี เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างเป็นระบบ ทาง คพพ. ได้ประสานกับภาค และจังหวัด ร่วมกันจัดทำโครงร่างแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ขึ้น ซึ่งแผนนี้ได้รับการเห็นชอบจากมหาเถรสมาคม มติที่ ๕๕๕/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐ และร่วมกันจัดทำจนสำเร็จครบทุกภาค/จังหวัด เมื่อมกราคม ๒๕๖๑

ตัวอย่างแผนภาพ แผนปฏิบัติการ ประจำปี ๒๕๖๑ ของคณะสงฆ์จังหวัดน่าน

หน้า ๓๓

แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จังหวัดน่าน ภาค ๖
ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ๒๕๖๐-๒๕๖๔

- เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติที่ ๓ : เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์
ยุทธศาสตร์ ๓ : สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา
กลยุทธ์ ๓ : ปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนา
ตัวชี้วัด : ร้อยละการเพิ่มขึ้นขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
แผนงานเชิงยุทธศาสตร์ : แผนงานเสริมสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนา
โครงการ ๓ : ขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม
ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์จังหวัด
วัตถุประสงค์โครงการ :
๑. เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาแก่พุทธศาสนิกชน
๒. เพื่อยกระดับกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับคฤหัสถ์
๓. เพื่อพัฒนารูปแบบ วิธีการและส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์อย่างเป็นรูปธรรม

ลำดับ	โครงการ / ภาควิชาการ	ผลลัพธ์ (output)	ปีงบประมาณ ๒๕๖๑				งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
			ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔			
๑	ถ่ายทอดความรู้แก่พุทธศาสนิกชนในจังหวัด	แผนแม่บทการศึกษาสงเคราะห์จังหวัด					๒๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / คพพ.น่าน	
๒	จัดทำแผนปฏิบัติการตามมติมหาเถรสมาคมเรื่องปฏิรูปการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในจังหวัด	ได้บูรณาการแผนงานในการศึกษาสงเคราะห์จังหวัด ๑ รูปเล่ม					๕๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / คพพ.น่าน	
๓	เปิดศูนย์การเรียนรู้ทางศาสนาในวัดพุทธมณฑล	ศูนย์การเรียนรู้ทางศาสนาในวัดพุทธมณฑล					๒๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / คพพ.น่าน	
๔	จัดศูนย์การเรียนรู้ทางศาสนาในวัดพุทธมณฑล	ร้อยละ๑๐๐ของวัดที่ได้รับการพัฒนา					๒๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / คพพ.น่าน	
๕	ศึกษา "โรงเรียนวัดพุทธมณฑล"	โรงเรียนวัดพุทธมณฑล ๑ โรงเรียน					๕๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / คพพ.น่าน	
๖	พัฒนาศูนย์เรียนรู้ "โรงเรียนวัดพุทธมณฑล"	"โรงเรียนวัดพุทธมณฑล ๑ โรงเรียน"					๒๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / คพพ.น่าน	
๗	ศึกษาแบบเรียน "โรงเรียนวัดพุทธมณฑล"	คู่มือสำหรับนักเรียน "โรงเรียนวัดพุทธมณฑล"					๒๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / คพพ.น่าน	
๘	จัดกิจกรรม "โรงเรียนวัดพุทธมณฑล"	จำนวนผู้เข้าเรียนในโรงเรียนวัดพุทธมณฑล					๒๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / คพพ.น่าน	
๙	ติดตามประเมินผล การดำเนินงาน	รายงานผลการดำเนินงาน					๒๐,๐๐๐	คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ / คพพ.น่าน	
รวมงบประมาณปี ๒๕๖๑ (บาท)							๔๖๐,๐๐๐		

บทสรุป

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาถือเป็นการพลิกโฉมหน้าประวัติศาสตร์ การพัฒนาการทำงานของคณะสงฆ์ไทยอีกครั้งหนึ่ง เป็นการทำงานที่เป็นระบบมีแบบ มีแผนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นการทำงานที่เข้ากับยุคสมัยไทยแลนด์ ๔.๐ ทำงานครบวงจร ครอบคลุมทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ หรือครบระบบวงจร PDCA หรือ วงจร อิทธิบาท ๔ ดังที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสว่า เมื่อจะทำการสิ่งใดให้ทำให้ งดงาม สมบูรณ์ ทั้งเบื้องต้น (อาทิกัลยาณัง) ท่ามกลาง (มัชฌะกัลยาณัง) และที่สุด (ปรियोสานกัลยาณัง)

ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ เป็นต้นไป เมื่อคณะสงฆ์มีคู่มือ หรือมียุทธศาสตร์นำทาง ในการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยตั้งอยู่บนฐานแนวคิดที่ว่า.. สะสางของเก่า และเตรียม พัฒนางานคณะสงฆ์ให้ทันกับยุคสมัย เมื่อดำเนินไปตามแผนนี้ ซึ่งตรงกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และพัฒนาควบคู่ไปกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เชื่อแน่ว่าเหลือเกินว่า กิจการพระพุทธศาสนาจะพัฒนาก้าวหน้า และยั่งยืน สมกับวิสัยทัศน์ ที่ตั้งไว้ว่า..

“พุทธศาสน์มั่นคง ดำรงศีลธรรม
นำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน”

ซึ่งตรงกับยุทธศาสตร์ชาติที่ว่า..
“มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

...จิรัฏฐตุ พุทธสาสน... ขอพระพุทธศาสนาจงดำรงอยู่ตลอดไป